

JELLENLÉT

SZÖVEG –
JÁMBOR-MINISKA ZSEJKE

ÖNGYILKOS SZELFIK, VESZÉLYES BÁTORSÁGPRÓBÁK

Ötször nagyobb esélyünk van arra, hogy szelfikészítés közben halunk meg, mint hogy cápatámadás áldozatai leszünk – legalábbis, ha a statisztikát nézzük. A veszélyes szelfik és az internetes bátorságpróbák egyre nagyobb kihívást jelentenek a felhasználók és hozzátartozóik számára. Nemrég két kamasz fiú szenvedett életveszélyes sérüléseket egy vonat tetején készített szelfi miatt. Vannak, akik a tragikus hír hallatán azzal nyugtatják magukat, hogy az ő szeretteikkel ez nem történhet meg, pedig a posztolási vágyat nem is annyira könnyű kordában tartani, mint hisszük.

- ◆ Az egész országot megrázta a hír, hogy két kamasz kórházba került áprilisban Sárospatakon, mert az egyik 16 éves fiú egy tehervagon tetején próbált meg képet készíteni magáról. Abban a pillanatban, ahogy felmászott a vonatra, a tragédia elkerülhetetlenné vált, a felsővezetékben lévő magasfeszültség áthúzott rajta, a tinédzser életveszélyes állapotba került. A jelenlévő 15 éves barátja megpróbált segíteni, de ő is súlyosan megsérült.

A LÁJKOK INGERLIK AGYUNK JUTALOMKÖZPONTJÁT

A rendőrség az eset után közleményt adott ki, amelyben azt hangsúlyozták, hogy milyen fontos felhívni a gyerekek figyelmét arra, hogy egy „ügynevezett jó szelfi érdekében” ne vállaljanak be veszélyes helyzeteket. „Nem elég százszor elmondani, hogy százszor el kell mondani a gyerekeknek, családtagoknak, szülőknek, hogy nem éri meg az értelmetlen kockázatvállalás” – írják a police.hu-n.

Érdeemes tudni, hogy a gyerekek sokkal nagyobb veszélynek vannak kitéve a közösségi médiában. **Dienes Angéla** felhívja a figyelmet arra, hogy a kamaszkor a pszichoszociális fejlődésünkben az identitáskeresés időszaka, amelynek legfontosabb kérdése az, hogy „Ki vagyok én?”. A Bebalanced Pszichológiai Pont pszichológusa szerint ebben az életszakaszban ennek megmutatása és a visszacsatolás sokkal fontosabb, mint bármikor máskor, mert a kamaszok önbecsülése még nagyon törékeny. A szakértő felhívja a figyelmet a biológiai adottságokra is, a tinédzsereknél ugyanis a prefrontális kéreg, a homloklebeny első része, amely lehetővé teszi többek között a megfontolt gondolkodást, előrelátást, elővigyázatosságot, problémamegoldást és kockázatfelmérést, még fejlődésben van, tehát ebben az életszakaszban nagyobb eséllyel cselekszünk meggondolatlanul.

INNOVATÍV OKTATÁSSAL A BALESETEK MEGELŐZÉSÉÉRT

A filmek olyan kommunikációs nyelvként szolgálhatnak, amelyeken keresztül meg lehet próbálni felhívni a kamaszok figyelmét a veszélyekre. Jó példa erre a National Geographic által gyártott *Pedig jó ötletnek tűnt* (Science of stupid) című tévésorozat, amely az interneten terjedő, balesettel végződő videókat elemzi, és az univerzum törvényeinek segítségével mutatja be, miért sült el balul, amit a netező kitalált. A készítők szerint a felvételeken a nézők azt láthatják, ahogy a szereplők, akiket „csak a vakmerőségük vezet”, eltévednek „egy tudomány nélküli világban”, és bemutatják azt is, hogyan vihették volna az ötletüket sikerre. A kézenállással például a legtöbb iskolás kísérletezik, de ha nem figyelünk oda a körülményekre, ez veszélyes is lehet. Az ezzel foglalkozó epizódban a műsorvezető elmondja, hogy a kéz alapevően nem járásra való, de aki mindenképpen a feje tetejére akarja állítani a világot, az vegye számításba a tudományos tényeket. „A hibátlan kézenálláshoz két dolog szükséges: erő és egyensúlyérzék. A karunknak elég erősnek kell lennie ahhoz, hogy meg tudja tartani a súlyunkat, a súlypontunkat pedig a csuklónk felett kell tartani.”

A szórakoztató dokumentumfilmek mellett a felvilágosítás fontos terepe az iskola is. A pedagógus részt vállalhat a megelőzésből például úgy is, ha beépíti az óráiba a kihívásokra adott tudományos válaszokat. Például elmondhatja, hogy miből áll a mosogatógépkapszula, és mi történik a szervezetünkkel, ha lenyeljük. Vagy mi lesz, ha kiskanállal esszük az ételfestéket, mert egy

Tik-Tok-videón erre buzdítanak minket, esetleg mi történhet akkor, ha teljesíteni akarjuk a koponyatörő kihívást (Skull Breaker Challenge), tehát azt, amikor három ember egymás mellett áll, majd a középső hirtelen felugrik, a szélsők belerúgnak a lábaiba, és az egyensúlyát veszített ember fejével előre a földre zuhan.

Az, hogy az internetes kihívásokra a gyerekek az iskola falain belül kaphassanak válaszokat, elsősre jól hangzik, a kivittelezés azonban a tanárok túlhajszoltsága miatt

nem egyszerű. A túlterheltség mellett nem mindenkinek marad kreatív energiája arra, hogy nyomon kövesse az aktuális trendeket, és beépítse a tanrendjébe a levont tanulságokat.

„A pedagógusok leterheltsége annyira nagy, hogy nem könnyű még az emberi kapcsolatokra és arra is időt szakítani, hogy újdonságokat találjanak ki. Én azért tudtam innovatív lenni, mert nem voltam teljes állásban, így maradt annyi érzelmi energiám, hogy ne égjek ki, és arra is tudjak figyelni egy negyvenfős osztályban, hogy aki szemben ül velem, az hogy van. Az egyik diákom azt írta nekem, hogy azért volt élmény bejárni az óráimra, mert nem voltam fásult. Amikor a tanárok állandóan tüzet oltanak, nagyon nehéz az inspiratív oktatásra koncentrálni, és folyton új ötletekkel előállni. Ennek ellenére minden iskolában megvannak azok a tanárok, inspiráló pedagógusok, akiknek jó bejárni az órájára, akiknek minden körülmények között van igénye újragondolni a tudás átadásának módszereit” – magyarázza Joós Andrea tanár és tréner, aki a kepmas.hu-n Tanárnő, kérem! címmel vezet podcastot, és a TedX-en is tartott előadást A tanári pálya márpedig menő! címmel.

Dienes Angéla nem győzi hangsúlyozni, hogy milyen fontos a szülők nyitottsága a gyerekek érzéseire. „Amikor azt sejtjük, hogy gyermekünk veszélyes tevékenységbe bonyolódik, próbáljuk felfejteni együtt, hogy mi lehet a motivációja! Mit él meg, amiért ez fontos neki? Szeretne egy vonzó tulajdonságot hangsúlyozni, például, hogy nem unalmas, sőt inkább kalandvágyó, vagy kiemelkedni a többiek közül? Ha igen, ez miért lényeges számára éppen most? Próbáljuk elmagyarázni, hogyan működik a tinédzseragy. Amikor ezzel a témával kapcsolatban tartottam előadást kamaszoknak, nagyon elfogadóak, kíváncsiak voltak. Azt tapasztaltam, hogy elfogadják, hogy így működnek ebben az életszakaszukban, és ezért óvatosabbnak kell lenniük. Ha meglátják a valódi szükségletet, ami miatt veszélyes helyzetekbe bonyolódnak, és mutatunk nekik alternatív utakat ennek betöltésére, akkor sok esetben ezek a helyzetek megelőzhetők” – magyarázza a pszichológus.

TÖBB SZELFIMENTES ZÓNÁRA LENNE SZÜKSÉG – NEM CSAK A GYEREKEK MIATT

„Nagyon keressük a pozitív visszacsatolást. Erre épül minden social media platform, és erre épül az is, hogy szelfiket készítsünk. Amikor reakciókat kapunk arra a tartalomra, amit kitevünk, az egyrészt ingerli az agyunk jutalomközpontját, másrészt a visszacsatolás meglepetésszerűen érkezik, tehát nem tudjuk, hogy kitől, mikor és mennyi pozitív reakciót kapunk, ami még

izgalmasabbá teszi a dolgot. Olyan ez, mint a nyerőgép: bedobunk valamit, és vagy nyerünk, vagy nem. Ez erőteljesen hat az agyra, mindeközben ezekben a helyzetekben fokozódik a dopamintermelődéskés – mutatja be a lájkolás pszichés mechanizmusát Dienes Angéla.

Volt, akit egy „medvés szelfi” közben ért a halál, egy házaspár a gyerekei szeme láttára esett a sziklák közé fotózás közben Portugáliában, a Grand Canyonban pedig nyolc nap alatt két ember zuhant le a minőségi Instagram-tartalom elkészítése közben. Indiában annyira megnőtt a szelfizés áldozatainak száma a közelmúltban, hogy kénytelenek voltak szelfimentes zónákat kijelölni, és a saját érdekükben büntetéssel fenyegetni azokat, akik megszegik a szabályt.

A legtöbb veszélyes helyzetet egyébként nem maguktól találják ki a szelfizők, sokan a közösségi médiában már terjedő képeket, beállításokat igyekeznek lemásolni, vagy valamilyen kihívást teljesítenek. Nemrég két utazóblogger, Kelly Castille és Kody Workman kitettek egy olyan fotót, amelyen az látszik, hogy a pár úgy csókolózik fürdőruhában, hogy a semmiben lógó lányt csak Kody tartja. És nem ez volt az első ilyen felvételük!

A Business Insider arról is beszámolt, hogy a pároccka a perui Humantay-lagúna felett is veszélyesen pózolt. A képen Kelly látható, amint bizonytalanul lóg, egyik lábát egy sziklán támasztja, miközben Kody fogja a kezét, aki egyébként támasz nélkül ül a szakadék szélén. A pár a negatív hozzászólásokat látva arra buzdította követőit, hogy „kockáztassanak”, „lépjék át a negativitás és az önmegvalósítás elnyomásának korlátait”, és ne hagyják, hogy elnyomják őket azok, akik „félnek a saját életüket élni”. Pedig az ilyen típusú felvételek elkészítése sokszor valóban halállal végződik.

Dienes Angéla szerint egyes kutatásokból az derül ki, hogy akik szeretik megmutatni önmagukat, és szomjazzzák a figyelmet, azok nagyobb eséllyel keresik azokat a veszélyes helyzeteket, amelyekről a külvilágnak is tudósíthatnak a közösségi médiában. Ugyanakkor szólhat mindez az alacsony önbizalomról, ezekben az esetekben a veszélyes szelfik készítése egyfajta megerősítés. Az extrém szelfiket legtöbbször nem magunknak csináljuk, hanem a külvilágnak, ahogy a bátorságpróbák is arról szólnak, hogy megmutassuk magunkat másoknak. Ebben is láthatunk eszközt a tömegeből való kiemelkedéshez, akár az életünk árán is. ♦

SZÖVEG –
HORVÁTH PÁL filozófus

SOROZAT –
MAGYAR PÉLDAKÉPTÁR

AZ ÚTON LEVŐ HUMANISTA

A reformáció hazai történetének jelentős alakja, **Szenczi Molnár Albert** életének nagy részét úton vagy hazáján kívül töltötte, mégis egyike volt azoknak, akik a 17. században a legtöbbet tették a magyar tudományos és irodalmi életért.

♦ VÁNDORLÁS, DIÁKÉLET, BUJDOSÁS

Szenczi Molnár székely eredetű, a Felvidékre elszármazott mezővárosi polgárcsalád gyermekeként született a Pozsony melletti Szencen 1574-ben. Nagyapja, apja módos molnár volt. Kálvinista szellemben nevelkedett, tanulmányait szülővárosában kezdte, de közben apja elszegényedett, a maga lábára kellett állnia. 1586-tól Győrben volt diák, majd gyalogosan, székéren vándorlásba kezdett Felső-Magyarországon. Göncben a Biblia-fordító lelkész, Károli Gáspár vette védőszárnyai alá. Tőle tanult, segédkezett a Vizsolyi Biblia nyomtatásának munkálataiban. Két év után Debrecenbe ment tanulni, de nem volt maradása, 1590 elején házitanító lett Kassán, majd hazatért Szencre. Elhatározta, hogy peregrinus diákként külhonban folytatja tanulmányait. 1590 végén indult útnak. Wittenberg, Drezda, Heidelberg voltak útjának állomásai, ám pénz híján egyik egyetemen sem maradhatott. Szűkölködő családjától alig kapott támogatást, tanulmányai költségét vállaló mecénást pedig nem tudott szerezni. 1593 tavaszán Strasbourgban állapodott meg, ahol sikerült ingyenes kollégiumi helyet kapnia. Három évig maradt a városban, alsóbb szintű egyetemi tanulmányait oklevél megszerzésével 1595 nyarán zárta le. Erősen hatott rá Strasbourg humanista szellemisége és a lehetőség, hogy számos tudóssal köthetett személyes ismeretséget. Kollégiumának lutheránus vezetése mint kálvinistát, kizárta az intézményből. Bujdosásra adta a fejét, bejárta Svájcot, Itáliát, megfordult Milánóban, Velencében, Rómában; Genfben találkozott

Kép: Wikimedia Commons

Theodor Bézával, Kálvin szellemi örököseivel, a svájci reformáció vezéralakjával. 1596-ban Heidelbergbe ment, ahol három évig maradt. Nehéz körülmények között élt, kollégiumi helyet, ösztöndíjat nem kapott, alkalmi munkákból, adományokból, könyvei eladásából élt. Alapos humanista műveltségre tett szert, kiemelkedő jártasságot szerzett a latin és a görög filológiában, nyelvészekkel, történetírókkal, költőkkel ismerkedett meg. Első munkája, egy antik bölcselők mondásából összeállított gyűjtemény is itt jelent meg, ám a kiadás költségei olyan adósságra verték, hogy 1599 őszén el kellett hagynia Heidelberget.

ANYAGI ÉS SZELLEMI TÁMOGATÓK UTÁN JÁRVA

Hazatért, hogy patrónusokat, mecénásokat, anyagi támogatást szerezzen. Kisebb összegek mellett egy nagyszombati és egy kassai patriciustól kapott nagyobb sumrát, ennek birtokában 1600 elején ismét külhonba indult. Egy-egy szemesztert a heidelbergi és a herborni akadémián töltött, majd Frankfurtban nyomdai korrektorként vállalt munkát. 1603-ban telepedett le hosszabb időre a Nürnberg melletti Altdorfban, ahol az egyetem humanista tudósaitól némi anyagi

támogatást és komoly szellemi impulzusokat kapott. Itt készítette el alig néhány hónap alatt az *Elementa grammatica Latinae* címet viselő munkáját (amely később elvesztett), valamint fő művét, a magyar–latin és latin–magyar szótárat. E két vastos kötet még 1604-ben kikerült a nyomdából. Szenczi Molnár a két mű néhány példányát anyagi támogatójának küldte el, majd Prágába utazott, ahol személyesen adhatta át művei tiszteletpéldányait Rudolf császárnak, és találkozhatott az európai szellemi élet számos kiválóságával is, közöttük a nagy csillagász Johannes Keplerrel, aki otthonában is vendégül látta. A prágai út meghozta a remélt elismerést számára, ami pedig még fontosabb volt, mecénások, némi anyagi biztonságot is jelentett, a korábbiaknál jobb körülmények között dolgozhatott. Így készülhetett el 1606-ban másik fő műve, páratlan értékű verses zsoltár-fordítása, a magyar költői nyelv fejlődésének fontos állomása, amelynek költeményeiben Clément Marot klasszikus francia fordításait, azok ritmikáját tekintette mintának, és alkalmazta a magyar nyelv sajátosságaira: „Az Úr énnekem őriző pásztorom, azért semmiben meg nem fogyatkozom. Gyönyörű szép mezőn engemet éltet, és szép kies folyóvízre legeltet. Lelkemet megnyugotja szent nevében, és vezet engem igaz ösvényében.” Új támogatót is talált, a neki dedikált példány révén elnyerte Móríc hesseni fejedelem támogatását, akinek hívására 1607-ben Marburgba költözött. Itt készítette el, adta ki Károli Gáspár bibliafordításának általa javított változatát, a Hanau Bibliát, valamint a Heidelbergi Káté alapján összeállított *Kis Catechismus* című munkáját. Követte ezt a *Kis magyar nyelvtan* megjelentetése, néhány magyar és latin nyelvű írásának közzététele, szótárainak görög párhuzamokkal kiegészített második kiadása. 1611-ben Oppenheimbe költözött és megnősült, egy helyi polgárlányt vett el. Tudósi működésének híre és művei, különösen két szótára hazai földre is eljutott, ez utóbbit a katolikus szellemi ellentábor vezéralakja, Pázmány Péter is sokra tartotta. 1612-ben szánta el magát a hazatérésre.

NYUGHATATLAN TERMÉSZET

Batthyány Ferenc szolgálatában Rohoncon, később Komáromban vállalt lelkesítő állást, majd családját is Magyarországra költöztette. Ám itthon nem találta a helyét, sokat utazott, idővel lelkesítő állásáról is lemondott. 1515 elején Erdélybe látogatott, de Bethlen Gábor fejedelem állásajánlata sem tudta maradásra bírni, visszatért német földre. Ambergben lett tanító, majd Oppenheimben kántor és a helyi iskola rektora. 1619-ben a pfalzi fejedelemtől Bethlen közbenjárására nyert anyagi

támogatás birtokában Heidelbergbe költözött, itt élte át a harmincéves háború idején a város ostromát, elestét. Tilly generális spanyol zsoldosai megkínózták, kirabolták, majd Hanauba menekült, ahol a következő két évben vallási tárgyú munkákat adott ki, így Kálvin Intitutiójának fordítását, és saját *Imádságos könyvecke* című művét.

Végül 1624-ben elfogadta Bethlen Gábor ismételt hívását, és hazaindult. Még ellátogatott Amszterdamba, áthajózott Angliába, majd Danzig érintésével, Lengyelországon átutazva Kassára érkezett. A városban tanári állást vállalt, de élvezhette Bethlen anyagi támogatását is, és itt jelentetett meg egy terjedelmes magyar nyelvű prédikációgyűjteményt, valamint egy értekezést a vallásilag vegyes házasságok kérdéséről. Ekkor már nem vezetett naplót, élete utolsó évtizedéről keveset tudunk. Annyi bizonyos, hogy ekkor is gyakran utazott, 1628-ban Léván, 1633-ban Debrecenben járt, 1630-ban pedig *A legfőbb jóról* címmel németből fordított elmélkedésgyűjteményt adott közre. Halála évében, 1629-ben Bethlen Gábor, aki új főiskolát tervezett itt, Kolozsvárra hívta, a fejedelem halála után azonban, bár maradt a városban, rossz anyagi körülmények közé került. Német barátai levélben érdeklődtek utána, a pietizmus felé tájékozódó fiatal protestáns értelmiség pedig nagy tisztelettel vette körül, csakúgy, mint a gyulafehérvári fejedelmi udvar német tudósai. 1534 elején a pestis ragadta el. Kolozsváron temették, sírversét a német földről Erdélybe származott neves tudós és barát, Heinrich Bisterfeld írta. Szenczi Molnár legnagyobb és legtartósabb hatású tudományos teljesítménye két szótára és magyar nyelvtana volt. A szótárak alkalmat adtak arra, hogy új kifejezésekkel bővítsa a magyar szókincset, lépéseket tegyen az egységes helyesírás szabályainak megalkotása felé, a latin mellett feldolgozott görög anyaga pedig évszázadokon keresztül az egyetlen magyar–görög szószedet maradt. Munkáját maga is fontosnak tartotta: „*azt mondják ugyanis mind és erősítik, hogy egyetlen szótár kibocsátásával, amit a deákosság egész Magyarországon szomjúhozik, többet csinálhatok, mind az egész hazának, mintha egyik helységében több évig tanítom az ifjúságot avagy az egyházközséget*”. Magyar nyelvtana bevallottan azt szolgálta, hogy idegenek is megismerhessék egzotikusnak, tévesen a héberrel egy tőről fakadónak tekintett nyelvünket. A helyesírási szabályok mellett helyet adott az alaktannak, a mondatannak, a latin grammatika fogalmi keretei közé szorítva, példákat felvonultatva tárgyalta a konjugációk, deklinációk rendszerét, mutatványszövegei pedig a magyar históriát és tájat is közel kívánták hozni az olvasókhöz. ♦

MEGHÍVÓ

Kapunyitás: 12:00

Program: 14:00-22:00

STA
DI
ON

EZ AZ A NAP! 2022

BUDAPEST
JÚLIUS 23.

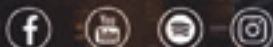
BETHEL MUSIC / MICHAEL W. SMITH
PLANETSHAKERS / TIM HUGHES / MARTIN SMITH
NOEL RICHARDS / GRAHAM KENDRICK / NOT AN IDOL
LONDON COMMUNITY GOSPEL CHOIR / NOEL ROBINSON
CAMEL / ÚJ FORRÁS / CSISZÉR LÁSZLÓ / MEZŐ MISI / MIKE SÁMUEL
PINTÉR BÉLA / GOLGOTA DICSŐÍTÉS / PZM / HANNA / DOBNER ILLÉS
DICS-SULI BAND / KERESZTKÉRDÉS / GÁVEL ANDRÁS ÉS GELLÉRT
HIDDEN KINGDOM / PRAZSÁK LÁSZLÓ / CRUX / AMARO DEL / HERMONS

IMA- ÉS DICSŐÍTŐ NAP, EVANGELIZÁCIÓ A NEMZET STADIONJÁBAN

PUSKÁS ARÉNA

A 2020-as rendezvényre megvásárolt jegyek idén is érvényesek!

JEGYEK, INFÓK: EZAZANAP.HU

A Giro d'Italia kerékpáros verseny összetettjét vezető holland versenyző, Mathieu van der Poel teker fel a budai Várba a Hunyadi János úton a budapesti időmérő futamon 2022. május 7-én. A háromhetes versenyben vezető kerékpáros megkülönböztető meze hagyományosan a rózsaszín trikó, azaz a Maglia Rosa.

Kép: Profimedia – Red Dot / AP

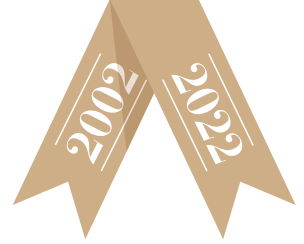
- ◆ A rendezők és a szurkolók várakozását is felülmúlta a Giro d'Italia kerékpáros verseny magyarországi Nagy Rajtja, a Grande Partenza. A háromnapos eseményen a fél ország rózsaszínbe öltözött, a versenyzőket a legkisebb falvakban is tömegek biztatták az utak szélén. A hazai kerékpáros szakma május 6-a és 9-e között döbönt rá arra, hogy ilyen hatalmas népszerűsége van itthon a sportágnak és a verseny három magyar résztvevőjének, Fetter Eriknek, Peák Barnabásnak és Valter Attilának. A mezőnyben tekerő sztárversenyzők nagy része elérékenyülve vagy meglepődve méltatta a közönséget és a fantasztikus hangulatot. A Nemzetközi Kerékpáros Szövetség (UCI) elnöke, David Lappartient pedig arról beszélt, hogy a közeljövőben a Tour de France magyarországi indulását is elképzelhetőnek tartja. Peák Barnabás az Instagram-oldalán összegezte érzékletesen a verseny első három napját: „Csodálatosak voltatok, magyar szurkolók! Megszámlálhatatlan ember az út szélén, aki mind üvölti teli torokból a hajrá magyarokat, elképesztő érzés! Ha soha többet nem érek el semmit ebben a sportban, a karrierem végén akkor is azt fogom mondani, hogy **ezért a három napért megérte** belekezdeni és ennyit dolgozni. Köszönöm nektek, hogy egy kis ideig megtapasztalhattam, milyen lehet rocsztárnak lenni! Nagyon büszke magyar vagyok.” ◆

SZÖVEG –
SZÁM KATI

KÉP –
PÁCZAI TAMÁS

A TIZEDIK SZÜLINAP,

avagy egy magazin ébredése
a Csipkerózsika-álomból

Molnár-Bánffy Katát több mint 10 éve láttam először, amikor belépett a Képmás szerkesztőségébe, pontosabban a Csipkerózsika-toronyba – ahogy egyik kedves szerzőnk nyomán a Szent Margit Gimnázium tetőterében megbújó, tantermi bútorokkal berendezett, szobákra szabdalts folyosót neveztek. Aztán egyre többet lépett be azon az ajtón, és hamarosan hozta **Nagy Istvánt** is. Így indult a Képmás második évtizede, amely új brandet is hozott. A Képmás Kiadó ügyvezetőjével és művészeti vezetőjével, Katával és Istvánnal beszélgettünk, akiknek nem kis szerepe volt ebben, és a beszélgetésből az is kiderül, hogy került Tilda Swinton a Képmás címlapjára.

◆ – Mit tudtatok a Képmásról az ominózus találkozás előtt?

Kata: Ismertem a lapot, de azt nem tudtam, hogy ki és hol csinálja. Gondolom járt a szüleimnek, valószínűleg a solymári nagymamámnak. Akkoriban független tanácsadóként dolgoztam, és volt egy ügyfelem, aki a kisvasutakkal foglalkozott, szeretünk volna megjelenési lehetőségeket keresni neki, emiatt írtam a Képmásnak. Talán **Urbán András** válaszolt, és megkért, hogy jöjjen be személyesen a szerkesztőségbe. Én meg gyanútlanul besétáltam. A Szent Margit Gimnázium tetőterében, a kicsi, szedett-vedett iroda rongyos kanapéján körém ültetek, és elkezdtetek faggatni, hogy szerintem hogy kéne ezt a lapot működtetni. Meg is illetődtem, mert nem azért mentem oda, meg nem is igazán gondoltam, hogy én ezt meg tudnám mondani. Zavarba ejtő szituáció volt. De mégis, talán mint legnagyobb testvér a családban, fel vagyok ruházva azzal, hogy ha valaki segítségért fordul hozzám, annak segíteni kell. Ez a fajta felelősségvállalás talán néha túlzó is bennem.

– És hamarosan már egy brandújításba cseppentünk, és hoztál ehhez egy tervezőgrafikust is...

Kata: Igen, akkor még nem is volt meg a közös cégünk, a Salt Communications. Valójában a Képmás lett a Salt első ügyfele, a lap vizuális brandje lett az első munkánk.

– István, te milyennek láttad a Képmást és az akkori keresztény médiát?

István: Egyrészt volt egy erős kritikai attitűd bennem a katolikus orgánumok és a katolikus kommunikáció színvonalának megítélésével kapcsolatban. A szakmai szempontokat figyelembe véve számomra egyáltalán nem volt megnyugtató, ami ezen a téren zajlott. Katolikusként én is érintett vagyok, ezért mindig is szenvedélyesen érdekelt, hogyan lehetne magasabb minőségre emelni a vizuális kommunikációt, a tartalom és forma nászát, tekintettel ezek kölcsönös egymásra utaltságára, kölcsönhatására, egyensúlyára. Itt a korszerűségről és nem a korszellemről van szó, hiszen a keresztény gondolkodás mindig is valamiféle alternatívát képviselt az általános korszellem mellett. A korszerűség nélkülözhetetlen, ha a kor nyelvén, a kortársainkhoz szövelünk. Ehhez szükséges elsajátítani azt a dialektust, ami bennünket körülvesz, hogy gördülékeny párbeszédet folytathassunk.

Amikor a Képmással találkoztam, ez volt a prekonceptióm. De a lapról alkotott képem munka közben finomodott abban az értelemben, hogy a Képmás nem egy hitbizományba kapott egyházi lap, hanem határozott értékrendet közvetítő, hangsúlyozottan független, elkötelezett szellemi műhely. Olyan alapvető kérdésekre vártunk például választ, hogy a Képmás tradicionális, a női lapok műfaji konvencióit követő vizuális öltözékben akarja magát megmutatni, vagy alternatív formai megoldásokat keres. A munkánk úgy indult, hogy vizuális elemeire szedtük szét az újságot. A formátum, a papírmínőség, a nyomdai feldolgozás, a tipográfia, a fotók, az illusztrációk, a kompozíció, a terjedelem mind-mind intenzív egyeztetési folyamat részeit képezték. Bár akkor még talán nem voltunk annyira szofisztikáltak az analízisben, a termékelemzésben, mint most, tíz évvel később, de hoztuk félig-meddig tudatosan azokat a szakmai reflexeket, amivel próbáltuk kívülről nézni, kellő távolságból szemlélni az egészet. Ugyanakkor pedig egy üzleti termékként, hiszen tisztában voltunk vele, hogy a lapot el is kell adni. Salát Zalán látványtervező bonmotját megidévezve: „Szeretjük a megrendelő pénzét költeni, de nem szeretjük pazarolni.”

– És jó nem elveszíteni a régi vásárlókat.

István: Igen, ez egy nagy dilemma, kötélbánolás volt.

Kata: Élmény volt figyelni István munkamódszerét. Akkor még kevésbé ismertem őt, fogalmam sem volt, hogy dolgozik egy dizájnner. Lenyűgöztek a szakmai szempontjai, elvei. Hogy van egy szakmai, mérnöki tudás az egyik oldalon, a másikon meg a termék, a megrendelő, a célcsoport, ami hús-vér emberekből áll. Hogy a véleményeket és elképzeléseket ütköztetni kell, és megtalálni azt az okos kompromisszumot, amivel aztán a termék megfelel a szakmai elveknek is, meg a célcsoport igényeinek is.

Amikor nekiálltunk a terméket aprólékosan szétszedő, majd újra összerakó munkának, volt egy felületes képünk a lapról. Elsősorban rólatok, a csapatról, láttuk, hogy ti hisztetek a Képmásban, ez a ti kedves gyereketek, és úgy voltunk vele, mint valaki másnak a gyerekével, hogy persze, hogy a szülő szereti a gyereket, de attól ő még megszűröl sem tökéletes... Aztán a kutató-elemző munkában elmélyedve kiderült, hogy van alapja annak, hogy ti hisztetek benne, van kitapintható márka a nem túl sikeres termék mögött is, és működik. Határozott felismerésünk volt, hogy ez egy piaci réstermék. Van helye a piacon, olyan helye, ahol csak ő van, tehát tulajdonképpen nincs konkurenciája. Egyre inkább az domborodott ki, hogy ez a márka minőséget képvisel, van múltja és van jövője is. Akkor már nagyon élveztem ezt a munkát, egy kicsit a mi gyerekünk is lett a Képmás, elkezdtünk erősen kötődni hozzá, végül néhány év elteltével tulajdonosként is csatlakoztunk a csapathoz.

– Azért te egy fáradt, viharvert csapatba érkeztél. Vagyis az első feladatod az volt, hogy mi is elhiggyük, van értelme mindent újragondolni. A saját félelmeidet háttérbe kellett szorítani?

Kata: Volt egyfajta csodavárás a részletekről, és az kicsit ijesztő volt. Másrésztől meg azt is láttam, hogy azért ez a feladat olyan, mint egy zöldmezős beruházás, és amiket én a szakmában tanultam, amivel már máshol foglalkoztam, azt itt még soha nem toltam végig senki. Éreztem, hogy van értelme dolgozni, mert nem arról van szó, hogy már ötször végigcsináltak egy brandingfolyamatot, és még mindig nem jutottatok semmire, hanem hogy ilyenfajta tudatosság nélkül működött úgy-ahogy ez az egész. Üzleti tudatosság vagy márkatudatosság nélkül. Persze ezeknek a hiányát pótolta a Szentlélek, ezt azóta én is így hiszem.

– Emlékeztek az első új lapra?

István: Igen, a Schäffer Erzsé volt rajta.

Kata: Emlékszem, amikor István dolgozott a címlapterveken, Tilda Swintont használta dublőrnek. Kicsit megijedtem, hogy fog ez működni... jó volt utána a Schäffer Erzsi ismerős arcát látni a címlapon.

István: Igen, a Tilda Swinton-fotónak volt egy erős underground jellege, képviselt valamit, ami finoman provokatív volt, ez kellett nekem ahhoz, hogy kimozdítsuk abból a fél profi-fél amatőr világból a képi gondolkodást. Egy lapot megtervezni szép és hálás tervezőgrafikai feladat, az embert ilyenkor a bizsergő öröm hatja át, kevéssé az aggodalom. Inkább az a kérdés, hogy az a fajta vízió, amely nem is racionális szempontok, hanem inkább megérzések mentén formálódik, mások számára is inspiráló-e. Megkönnyítette a munkafolyamatot, hogy nagyon erős megelőlegezett bizalmat, ráhatározást és tisztelet éreztünk a szerkesztőségéből, de ez abban az értelemben fokozott felelősséget ruházott ránk, sőt éberségre készítetett, hogy kezdeményező szerepünkben fakadólag könnyebben vakvágányra tudtuk volna vinni az ügyet. És akkor elkezdte az ember önmagát is kontrollálni, és kétszeresen kontrollálni. Tehát a megrendelő helyett is elkezdtem önreflexíven gondolkodni, hogy vajon azok a megoldások, javaslatok, amiket én felkínálok, valóban minden szempontból megfelelnek-e a célnak.

- Volt olyan titkos vágyad, amit akkor feláldoztál a kompromisszum oltárán?

István: Ott, akkor nem. Az a lapszám, ami akkor kijött a nyomdából, tényleg egy jó konstrukció volt.

Kata: Büszkék voltunk rá.

István: Persze azóta vannak új gondolataim, ötleteim, de gyakorlatilag háttérbe vonultam az aktív tervezői zónából, és a kollégáim szaktudására bíztuk a lapot. Balassa Nikolettta tervező grafikus készíti hónapról hónapra a terveket, és Légár Béla DTP-szakember felügyeli a lap műszaki minőségét.

- Közben pedig a print kistestvére, az online is növekedésnek indult.

Kata: Korábban a weboldal a nyomtatott lap statikus marketingfelülete volt. Néhány évvel később fogalmazódott meg bennünk, hogy szeretnénk egy önálló terméként jelenlevő kepmas.hu-t. Ez nyilván egyrészt fejlesztői, informatikai munka, az Integral Vision jól használható és korszerű oldalt alakított ki ehhez, másrészt viszont itt is meg kellett fogalmazni a brandet. Egy kicsit más a kepmas.hu, mint a nyomtatott Képmás, a print lap kicsit

konzervatívabb műfaj, hisz mégiscsak egy maradandóbb, kézzelfogható dolog, az online pedig egy lazább stílusú, dinamikusabban változó, kevésbé kötött.

Visszatérve a print lapra, voltak olyan évek, amikor azt gondoltuk mindannyian, hogy ez a legszebb magazin a magyar piacon. Biztos, hogy most is az egyik legszebb. De a jó márkák saját magukkal vannak versenyben, mert bármilyen jó is valami, egy idő után unalmassá válik, és el is telt tíz év... Persze, egy ilyen döntés nem egyszerű, ugye, Kati, 10 évvel ezelőtt is meg kellett győzni az olvasókat? Szó se volt arról, hogy mindenki azonnal lelkes lett volna. Voltak, akik nem örültek, hogy amit megszoktak, amihez kötődtek érzelmileg, hirtelen megváltozott.

- Ugyanakkor azok a lapok, amelyek leginkább konkurenciáink voltak, és maradtak ott, ahol mi voltunk, azóta megszűntek.

Kata: Több lap is megszűnt, valóban. A brandváltásnak és a következőes munkának köszönhetően a Képmás nem egy belterjes katolikus újság maradt, hanem fokozatosan a keresztény, konzervatív közösség számontartott, presztízzsel, reputációval bíró lapjává vált.

- Amikor a brandváltásba belefoglunk, meg is fogalmaztuk, hogy ez a magazin adjon bátorságot, hogy a saját értékrendünket képviseljük a médiában, az életben. A saját közös cégeteknek kovásza volt a Képmás, de miben változtatott a Képmás rajtatók, a médiáról alkotott elképzeléseken, a saját hivatásotokon?

István: Talán a legbeszédesebb, amikor másoknak bemutatom, és a munkám felől érdeklődnek. A Képmást mindig megemlítem, mint szakmai identitásom részét. Ami pedig a médiát illeti: elámulok, hogy a Gutenberg-galaxison belül a Magazin égitesten is van még élet! A periodikus nyomtatott tartalmak egy része ugyan átvészelte a fogyasztási szokások radikális megváltozását, amelyet a digitális forradalom okozott, de ehhez olyan lélekkel-szellemmel átitatott atmoszférára volt szükség, mint amivel a Képmás is rendelkezik. De azért van feladat. Férfiként úgy látom, hogy a lap fejlécében szereplő hívószó – nőknek és férfiaknak – egyrészt kötelez, másrészt további kihívásokat, feladatokat jelent.

Kata: Ugyan többféle munkakörben, felelős és érdemi munkákkal foglalkozom, a legtöbben mégis a Képmás kiadójaként ismernek, ezt szokták megjegyezni. De a Képmás olyan minőséget képvisel, amit örömmel és büszkén viselek a képzeletbeli címeremben. ♦